

SURFAREENA III

Tekoäly arjessa

Vapaaehtoisten digiopastajien keskustelutilaisuus

Tiistai 28.4.2026 • klo 13.00–14.30

SeniorSurf • Vanhustyön keskusliitto

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Tervetuloa! Tämän kerran ohjelma

5 min

Tervetuloa

Yhteiset pelisäännöt ja päivän rakenne

35 min

Johdanto: Tekoäly arjessa

Käytännön esimerkit, kuvat ja ääni, turvallisuus

35 min

Pienryhmäkeskustelu

4-6 hengen ryhmissä, 2-3 kysymystä

15 min

Yhteenvedo & loppukeskustelu

Ryhmien havainnot ja kotiin viemiset

Missä tekoälyn kanssa mennään keväällä 2026?

*Vuosi sitten tekoäly osasi kirjoittaa tekstiä.
Nyt se kuuntelee, katsoo, lukee – ja keskustelee.*

1

Multimodaalisuus

Sama tekoäly osaa nyt tekstiä, kuvaa ja ääntä – yhtä aikaa.

2

Henkilökohtaisempi

Tekoäly muistaa keskusteluja ja oppii käyttäjän tavoista (jos sallit).

3

Helpommin saatavilla

Suomi paranee, ilmaisversiot ovat hyviä, mukana puhelimessa.

Käymme läpi neljä teemaa

1

Tekoäly arjen apuna

Pidemmät keskustelut, asiakirjojen analyysi, oma assistentti

2

Kuvat

Kameralla tunnistus, kuvageneraattorit, kuvien selittäminen

3

Ääni

Puhuminen tekoälylle, äänen tekstitys, livekäännökset

4

Turvallisuus

Hallusinaatiot, tietosuoja, tekoällyhujaukset

Tekoäly arjen apuna

→ **Pidempi keskustelu, jossa tekoäly muistaa edellisen**
"Olen suunnittelemassa kesälomamatkaa Lappiin – auta vaiheittain."

→ **Asiakirjojen ymmärrys**
Lataa kuva tai PDF kirjeestä. "Selitä tämä lääkärin lausunto minulle."

→ **Tekstien muotoilu**
"Tee tästä lyhempi ja kohteliaampi versio sukulaiselle."

→ **Vertailut ja päätökset**
"Tee vertailutaulukko näistä kahdesta puhelimesta minulle 70-vuotiaalle."

Vinkki: Anna rooli

Aloita pyyntö rooliasetuksella:

"Toimi minun henkilökohtaisena matka-assistenttinani."

Tekoäly antaa silloin kohdennetumpia ja käyttökelpoisempia vastauksia.

Esimerkki: Tekoäly lukee asiakirjasi

SINÄ KIRJOITAT

Lataa tekoälylle kuva tai PDF lääkärin lausunnosta, vakuutuskirjeestä tai sopimuksesta.

*”Selitä tämä minulle suomeksi yksinkertaisesti.
Mitä minun pitäisi tehdä seuraavaksi?
Onko jotain, mistä kannattaa kysyä lääkäriltä?”*

TEKOÄLY VASTAA

- Lyhyt suomenkielinen selitys
- Mitä lääketieteellinen termi tarkoittaa
- Konkreettiset jatkotoimet listattuna
- Kysymyksiä, jotka voit esittää lääkärille
- Muistutus: tarkista kuitenkin ammattilaiselta

Tekoäly katsoo ja luo kuvia

Tunnistaa, mitä kamera näkee

Suuntaa puhelin kasviin, ruokaohjeeseen tai vieraskieliseen kylttiin – tekoäly kertoo, mitä siinä on.

Kääntää kuvasta tekstiä

Ulkomailla menukortti tai lääkkeen ohje vieraalla kielellä – ota kuva ja saat suomenkielisen käännöksen.

Luo uusia kuvia kuvailusta

”Piirrä keväinen tervehdyskortti, jossa on tulppaneja ja teksti Hyvää syntymäpäivää.”

Selittää, mitä kuvassa tapahtuu

Lähetä vanha valokuva tai tuntematon esine – tekoäly kuvailee sen ja arvioi taustan.

Esimerkki: ”Mikä tämä kasvi on?”

VAIHE 1

Avaa

ChatGPT, Gemini tai Google
Lens puhelimessa

VAIHE 2

Suuntaa

Kamera kohteeseen tai ota
kuva

VAIHE 3

Kysy

”Mikä tämä on? Miten sitä
hoidetaan?”

VAIHE 4

Saat

Selitys, hoito-ohjeet ja
jatkokysymykset

Toinen suunta: ”Piirrä minulle Helsingin merenrantakuva auringonlaskun aikaan” – tekoäly tekee uniikin kuvan kuvailustasi.

Tekoäly kuuntelee ja puhuu

Puhu, älä kirjoita

ChatGPT ja Gemini osaavat keskustella ääneen.

Pidä luonnollinen keskustelu – tekoäly ymmärtää myös puhekieltä ja taukoja.

Hyvä silloin, kun kirjoittaminen on hidasta tai sormet/näkö rajoittavat.

Tulkki taskussa

Reaaliaikainen käännös: puhut suomea, tekoäly puhuu sen englanniksi (tai päinvastoin).

Hyödyllinen ulkomaanmatkalla, lääkärissä tai vieraskielisen lapsenlapsen kanssa.

Myös pitkien tekstien tai videoiden tekstitys ja yhteenveto onnistuu.

Tekoäly voi olla itsevarmasti väärässä

Hallusinaatio

Tekoäly voi keksiä faktoja, lähteitä, henkilöitä tai tapahtumia jotka kuulostavat oikeilta – mutta eivät pidä paikkaansa.

Erityisen riskialtista:

- tarkat luvut ja päivämäärät
- lääketieteelliset tai juridiset neuvot
- tuoreet uutiset tai tilastot

Tarkista lähteet

Pyydä tekoälyä antamaan linkit ja avaa ne – joskus niitäkään ei ole olemassa.

Kysy uudestaan eri tavalla

Jos vastaus muuttuu, ole varuillasi. Jos pysyy samana, todennäköisemmin oikein.

Älä luota sokeasti tärkeissä asioissa

Terveys, raha, sopimukset – varmista aina ihmiseltä tai virallisesta lähteestä.

Mitä EI kannata syöttää tekoälylle

VÄLTÄ NÄITÄ

- Henkilötunnus ja pankkitunnukset
- Salasanat
- Toisten ihmisten yhteystiedot ilman lupaa
- Yksityiskohtaiset terveystiedot, jos haluat ne pitää salassa
- Työnantajan luottamukselliset asiakirjat
- Valokuvat, joissa muiden henkilöllisyys

NÄIN VOI TURVALLISESTI KÄYTTÄÄ

- Yleiset kysymykset (resepti, matkavinkki, kielioppi)
- Anonymisoitu kirje (poista nimet, osoitteet)
- Omat tekstit, joita haluat parantaa
- Yleiset terveystiedot ilman henkilötietoja
- Sähköpostien luonnokset (ei toista osapuolta)
- Kuvat luonnosta, esineistä, oman puutarhan kasveista

Tekoälyhuijaukset – uusi tapa huijata

Tekoäly osaa jäljitellä tutun ihmisen ääntä, kasvoja ja kirjoitustyyliä.

”Lapsenlapsi soittaa hätässä”

Soittaja äänтелеe kuin tuttu sukulainen ja pyytää rahaa. Kyseessä voi olla tekoälyllä jäljitelty ääni.

Soita itse takaisin tunnetulla numerolla.

Videopuhelu ”johtajalta”

Yrityksen ”johtaja” pyytää videolla erikoissiirtoa. Kasvot ovat oikeat, mutta video on tekoälyn tekemä.

Vahvista pyyntö toisella kanavalla.

Liian täydellinen viesti

Pankin tai viranomaisen sähköposti on virheetöntä suomea ja vetoaa tunteisiin tai kiireeseen.

Älä klikkaa linkkiä – mene suoraan palveluun.

Pienryhmäkeskustelu

Ohjeet

- 1 Muodostakaa 4–6 hengen ryhmät
- 2 Valitkaa kirjuri, joka kirjoittaa pääkohdat ylös
- 3 Käykää läpi 2–3 keskustelukysymystä kortilta
- 4 Aikaa noin 30 minuuttia
- 5 Yhteenvetokierroksella jokainen ryhmä kertoo yhden oivalluksen tai kysymyksen

KESKUSTELUKYSYMYKSET

1. Mihin arjen tilanteeseen olet käyttänyt tekoälyä viimeisen kuukauden aikana?
2. Missä tekoäly on yllättänyt – joko hyvin tai huonosti?
3. Mitä neuvoisit ystäväsi tarkistamaan, ennen kuin hän alkaa käyttää tekoälyä?

Kolme muistisääntöä matkaan

1

Kokeile rohkeasti

Tekoäly oppii käyttäjästä yrityksen ja erehdyksen kautta. Aloita arjen pienistä asioista.

2

Kysy uudestaan eri sanoin

Jos vastaus tuntuu oudolta, muotoile kysymys uudelleen tai pyydä lähde.

3

Suojele tärkeintä

Älä jaa henkilötunnusta, salasanoja tai toisten tietoja. Varmista raha-asiat aina ihmiseltä.

Kokeile näitä ennen seuraavaa kertaa

Pyydä tekoälyltä reseptiä ja ostoslistaa

"Olen kahden hengen talous, kerro 3 helppoa lounasreseptiä viikolle ja niihin yhteinen ostoslista."

Anna tekoälyn lukea kirje

Lataa kuva yhdestä viranomais- tai vakuutuskirjeestä ja pyydä yksinkertainen suomenkielinen tiivistelmä.

Kokeile puhumalla

Avaa ChatGPT- tai Gemini-sovelluksen äänitila ja kysy jotain, mitä olet aina halunnut tietää.

Kysy itseltäsi: olisiko tämä huijaus?

Pyydä tekoälyä tekemään "vakuuttava huijausviesti" - opi tunnistamaan, miltä se näyttää.

Vuoden 2026 SurfAreenat

ma 21.9. klo 13–14.30

Juttunetti.fi – enemmän kuin keskustelua

Tutustutaan yhdessä Juttunetti-palveluun ja kohtaamiseen verkossa.

ti 27.10. klo 10–11.30

Tietoturva arjessa (Kimmo Rousku)

Asiantuntijavieras kertoo ajankohtaisista uhkista ja suojaumisesta.

pe 20.11. klo 10–11.30

Laitteiden päivitys ja turvallinen kierrätys

Vinkit vanhan puhelimen tai tietokoneen turvalliseen tyhjentämiseen.

Digitaalinen identiteetti ja lompakko – aihe siirtyy myöhempään ajankohtaan.

Lisää tilaisuuksia ja ilmoittautumiset: seniorsurf.fi/tapahtumat

SeniorSurf

Kiitos!

Onnea ja iloa tekoälyn kanssa kokeiluun!

seniorsurf@vtkl.fi · www.seniorsurf.fi

Etäopastus 044 700 7101

www.facebook.com/groups/digiopastajienseniorsurf

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY